

2. POLIZI KIDEGOEK KONTROL-TRESNAK EZARRI BEHARRA, AGENTEEN ARAUZ KANPO JARDUTEN DUTEN KASUETARAKO

Europako Kontseiluaren *Giza eskubideak eta polizia* izenburuko argitalpenean (1994) honako hau nabarmentzen da: “*gizartea maila guztietan zenbat eta zibilizatuagoa, libreagoa, heziagoa eta jakintsuagoa izan, gero eta gehiago espero du polizia funtzionarioengandik, baita funtzio publikoaren gainerako agenteengandik ere*”. Eta honela amaitzen da: “*Gizabanakoaren duintasunaz eta giza eskubideez kontzientzia zorrotzagoa izanda, gaur egun –lehen baino askoz errazagoa baita– jendeak polizien portaerari buruzko kritikak eta salaketak egiten ditu, nahiz eta lehengo garaietan portaera hori ez zen gaitzesgarritzat joko; horrek polizien jokabideak txarrera egin duelako gezurrezko irudia sor dezake. Hala ere, azterketa sakonagoa eginez gero, agenteei gaur egun lehen baino gehiago eskatzen zaiela ondorioztatuko da” (28. or.).*

Ikuspegi horretatik, polisi zerbitzuaren aurrean aurkeztutako erreklamazioen kopuru handia jendeak zerbitzuaren kalitatean duen konfiantzaren adierazle izango litzateke, eta ez konfiantzarik ezaren seinale. Hala eta guztiz ere, erakunde honen jardueraren beste arlo batzuen aldean, gutxi dira polizien jokaerei buruz jasotzen diren kexak.

Ziur aski, erreklamazioen urritasuna azaltzen duten faktoreak anitzak eta mota askotakoak izango dira. Esate baterako, baliteke herritarrek itxaropen gutxiago izatea polisi jokaeraren gainean beste zerbitzu batzuen gainean baino (hala nola, osasun- edo gizarte-zerbitzuak). Izan ere, zerbitzu horiek kexa gehiago jasotzen dituzte, agian etapa aurredemokratikoaren eraginagatik. Bestalde, gizartetik baztertuta egoteko arrisku gehien duten herritarrengan, polisi agente baten portaera salatzeko nolabaiteko beldurra edo susmoa nabaritzen da, polisi agenteei zigorra ezartzeko edo atxilotzeko botere handia esleitzen baitzaie. Izan ere, erakunde honek *San Frantzisko aldean (Bilbo) poliziak atzerriarrekin izandako zenbait jokaera* izeneko txostena burutzean izan duen esperientziak baieztatzen du zenbait eremutan jendea ez dagoela ados polizien zenbait jokabiderekin. Hala ere, ez omen dago desadostasun hori agertzeko bide egokirik.

Nolanahi ere, nahiz eta asko ez izan, Arartekoak Euskal Autonomia Erkidegoko polizia guztiei (Ertzaintza, tokiko poliziak, etab.) buruzko kexak jasotzen ditu. Kexa horiek mota askotakoak dira, txosten honetan eta beste urte batzuetako txostenetan Herrizaingoari buruzko atalean islatzen den bezala (II. atala, A - 7.a). Oso zehatzak izan gabe, honako gai hauei buruzko kexak aipatuko ditugu: torturak edo tratu txarrak komunikaziorik gabeko atxilotetetan; nagusikeria, errespeturik gabeko jokaera eta batzuetan, jokaera iraingarria pertsonak identifikatzerakoan, trafikoa kontrolatzen ari denean eta antzeko jardueretan; portaera diskriminatzaileak edo xenofoboak; arrazoirik gabeko atxilotetak; jokaera desegokia salaketak aurkeztean; mota ezberdinetako erasoak, etab.

Kasu horietako askok elementu komuna daukate: eragindako pertsona polisi arduradunengana doanean bere kexa adieraztera, ez da barneko prozedurarik abiarazten gertatu dena argitzen saiatzeko eta diziplina-espedientea irekitzeko arrazoiak dauden ala ez egiaztatzeko. Batzuetan ez da espedientea irekitzen, ezta Arartekoak jasotako erreklamazioa Administrazio arduradunari bidaltzen zaionean ere; miaketa egindakoan ontzat jo ohi da ukitutako agenteen bertsioa, eta hoberenean euren bertsioa azaltzeko

eskatzen zaie, aurretik eman ez badute. Azken batean, kexen aurrean horrela jokatzek kexak erabat bazterzea dakar, beraietan bil daitezkeen zantzuak inola ere kontuan hartu gabe.

Gure ustez, jarrera zuzena kontrakoa izan beharko litzateke: informazio-iturri gutxi daude agenteek kalean izaten duten benetako portaerari buruz; hori dela eta, eragindako pertsonen lekukotasunak arretaz aztertu behar dira, horietatik polizi jardueren kalitatea neurtzeko erabilgarriak izan daitezkeen datu objektiboak ateratzeko. Horri dagokionez, polizi etikako aditu batek hurrengo adierazten zuen: “*Prestakuntza eta kontzientzia alde batera utzita, ez dago jendearekin lan egiten duten polizi agenteen gainbegirapenik, jokaera desegokiak saihesten dituenik. Egia esan, polizi agenteak asko dira, eta gainbegiraleak, aldiz, oso gutxi*”. Horregatik, amaieran esaten zuen gustukoa izan ala ez izan, poliziak nolabaiteko ikusezintasuna zuela (S. J. Vicchio, “Ética e integridad policial”, *Eguzkilore*, 12. zk., 189. or.).

Horri dagokionez, eta egindako hainbat esku-hartzeren bidez, erakunde honek polizia ezberdinen informazioa bildu du, agenteei denboraldi zehatzetan ireki zaizkien diziplina-espedientei buruz. Erantzunetan nabarmena da aipatutako espedienteak gutxi izan direla eta gehienek ez dietela erantzun herritarren kexei, Arartekoak beste baliabide batzuen bidez kexaren bat egon zela jakin bazekien ere.

Barneko ikerketak hasteko orduan ikusi den mesfidantzaren aurrean, erakunde honek sarritan adierazi du poliziaren gehiegikeriak galarazteko lehen urratsa gehiegikeria horiek izan daitezkeela onartzea dela. Azpimarratu behar da edozein motatako kexa jasotzean alde aurretik informazio espediente irekitzek ez duela esan nahi ezinbestean kexari sinesgarritasun osoa ematen zaionik, ezta agenteen profesionaltasunaz etengabeko susmoa ezarriko denik ere. Aldiz, polizi arduradunek beharrezkoa den prebentziozko lana egiten dutela eta, aldi berean, polizi lanaren alderdi kualitatiboak aintzat hartzen dituztela esan nahi du. Hori baino ez.

Bestalde, Arartekoa ez da ofizioz edo interesdunak eskatuta barneko ikerketak egin behar direla dioen erakunde eskubide-bermatzaile bakarra. Esaterako, Nazio Batuetako Torturaren kontrako Batzordeak 1998-05-14an emandako irizpena aipa daiteke, bere garaian senarrarekin batera atxilotu zuten Euskal Herriko emakume batek aurkeztutako salaketari buruzkoa. Irizpen horrek honela dio 8.2. atalean:

“Hitzarmenaren 12. artikulua arabera, Batzordeak xedatzen du agintaritzek ex officio ikerketa hasi behar dutela, tortura edo tratu txarrak egon direla pentsarazten duen bidezko arrazoirik dagoen guztietan, susmoa edozein bidetatik datorrela ere. Halaber, 12. artikulua ikerketa berehala egitea eta inpartziala izatea eskatzen du.”

Kasu hartan aztertutako egintzak kexa gehienak sortzen dituztenekin erkatzerik ez badago ere, polizi arduradunen jarrerak berbera izan behar du, batik bat balizko jokaera okerra salatzeke erabiltzen den bideari garrantzia ukatzeari dagokionez.

Gure ikuspuntutik, ordea, poliziaren balizko jokaera bidegabe bat aipatzen duen edozein berri ikertu beharra dago, berdin diolarik polizi arduradunek zein bidetatik jakiten duten berri hura. Beste kontu bat da barneko ikerketa horrek zein ezaugarri izan behar dituen; ezaugarriok salatutako irregulartasunaren garrantziaren arabera izan beharko dute, noski.

Laburbilduz, gure iritziz, poliziaren zerbitzuaren kalitatea neurtu behar da, eta hori egiteko, ezinbestekoa da zerbitzu horren arduradunak herritarren kezak jasotzeko prest egotea. Gainera, kexa horiek aintzat hartze hutsarekin, lortzea komeni den ondorio prebentiboa lortuko litzateke. Begi-bistakoa da hori.

1. Ikerketa-prozedura

Polizi jarduera oso kode deontologiko zorrotz bati lotuta dago, eta antolamendu juridikoak agenteei ematen dien botereak erabileraren gaineko kontrol hertsia eskatzen du. Bestalde, polizi funtzioa zein esparrutan garatzen den kontuan hartuta –herritarren oinarritzko eskubideekin etengabe tirabiran ari dela– jardueran gauzatutako edozein okerre edo gehiegikeriak legez kontrako portaera ekar dezake, zigorraren edo, behintzat, diziplinaren arloan garrantzia izango duena.

Euskal Herriko Poliziari buruzko 4/1992 Legeak kode deontologikoa ezartzen du. Indarreko antolamendu juridikoarekiko eta Giza Eskubideen Nazioarteko Deklarazioa eragin zuten printzipioekiko erabateko errespetutik abiatuta, kodea eman ez ezik, diziplina-araubidearen oinarria ere bada. Aipatutako diziplina-araubidearen oinarritzko diseinua legean bertan agertzen da. Horren garapena eta zehapen-prozeduraren erregulazioa Euskal Herriko Polizia Kidegoen Diziplinazko Araudia onartu zuen maiatzaren 3ko 170/1994 Dekretuaren bidez gauzatu dira.

Araudi horrek hutsegite arinak, larriak eta oso larriak bereizten ditu. Arau-haustearen garrantziaren ezberdintasunak prozedura-xehetasunak dakartza berekin, hutsegite larriak edo oso larriak zehatzeak alde aurretik diziplina-espeditentea bideratzea baitakar; hutsegite arinen kasuan, berriz, ez da beharrezkoa espeditentea bideratzea: nahikoa da erruztatuari ezinbesteko entzunaldi-izapidea ematea.

Funtzionarioen zehapen-prozedura arautzen duten printzipio nagusietako bat ofiziozko abiaraztea da. Horretatik ondorioztatzen da, besteak beste, organo eskudunak gertatu dena argitzeko duen beharra, balizko hutsegite bat egin izana edozein bideren bitartez jakinarazten zaionean. Horri dagokionez, Araudiak “*komunikazio edo salaketa jaso, edo balizko arau-hauste baten berri izatea*”z hitz egiten du (170/1994 Dekretuaren 42. eta 46.1 artikulua). Egiaztapen-eginbide esaten zaien horiek egintzak egiaztatzeko balio dute eta derrigorrezkoak dira hutsegite arinak eragindako prozeduran. Balizko arau-hausteak larria edo oso larria ematen duenean, aurreko informazioei buruzko espeditentea bideratzea aukerakoa da, diziplina-espeditentea besterik gabe ireki baitaiteke.

Nolanahi ere –eta hori azpimarratu behar da– polizi arduradunek agenteen balizko jokaera okarren gaineko edozein zantzu aztertu behar dute, partikular baten kexa edo salaketa gutxietsi gabe, polizi funtzionarioek aurkako bertsioa eman dutela-eta. Alde horri dagokionez, nabarmendu behar da agenteak pertsona batekin edo gehiagorekin gatazka batean sartuta egon direnean, “lekuko inpartzial eta objektiboen” izaera galtzen dutela beren jokabidea azaltzean. Hori dela eta, arlo horretan –eragindako pertsonarekin izan duten jokaerari buruzko adierazpenak, elkarrizketan erabili dituzten hitzak, etab.– beren bertsioek ez dute egiazkotasunaren presuntziorik.

Azken batean, jasotako kexa edo salaketa oso zalantzarria edo sinesgaitza denean baino ezin izango da erabat baztertu. Gainerako kasuetan, organo eskudunak gutxieneko ikerketa burutu beharko du, arau-haustea modu anonimoan jakinarazi bada ere.

2. Prozedura administratiboa eta penala batera gertatzea

Aipatutako araudiaren 5. artikulua ondokoa ezartzen du: “*diziplina erantzukizuna funtzionarioak izan dezakeen erantzukizun zibil edo penalaren kaltetan gabe ulertuko da*”. Hala ere, arau hori zehapen-zuzenbide osoan oinarritzea den *non bis in idem* printzipioarekin batera egon behar da. Printzipio horrek egintza beraren gainean oinarri bera daukaten bi zehapen ezartzea galarazten du, jokabidea bi eremu juridikional ezberdinetan aztertzen bada ere. Horregatik, eta ordena penalaren nagusitasunaren ondorioz, arau erregulatuak ezartzen du Ertzaintzaren agenteen aurka mota horretako prozedura bat dagoenean, administrazio-jarduerak eten beharko direla, hala denean, kautelazko neurri egokiak hartzeari kalterik eragin gabe. Baina eten hori alde batera utzita, nabarmendu behar da araudiak azaltzen duela prozedura penala hasteak “*ez duela eragotziko aurreko informazioa edo bidezko diziplina-espeditentea egintza berengatik bideratzea*”.

Erakunde honen esperientziaren arabera, jokabide hori nahiko berezia da. Izan ere, eragindako pertsonak balizko jokaera okerra zigor bidez salatzen duenean, normala da barneko edozein ikerketa prozedura judiziala amaitzen denerako uztea. Are gehiago, salaketa artxibatze-kotatzen edo absoluzio-epaia ematekotasun, oro har gaia ebatzitzat jotzen da, diziplina-bideari berriro ekin –edo hala denean, hori hasi– gabe.

Ezin da ukatu Diziplina Araubideko Araudiak –ordena penalaren nagusitasunaren printzipioa aplikatuz– ezartzen duela eremu horretan emandako epai irmoak Administrazioa lotzen duela biltzen dituen egintza frogatuen aitorpenari dagokionez. Dena den, kontuan hartu behar da egintza batzuek garrantzi penalik ez izateak ez duela esan nahi beste mota bateko erantzukizunik ez dagoela, hala nola, administrazio arlokoak, zibilak, etab. Gure ustez, erantzukizunak beti argitu behar dira, edozein motatakoak izanda ere.

Bestalde, askotan prozedura penala ahozko epaiketaren fasera heldu baino lehen artxibatzen da. Erakunde honek largespen nabarmen batzuen berri izan du. Esaterako, horietako batzuk *egile ezagunaren faltan* oinarrituta daude, salatutako egintzaren unean lanean zein agente ari zen jakiteko inolako eginbiderik egin ez dela. Horrela, badirudi organo judizialak atxilotutako pertsonaren salaketaren sinesgarritasuna hasieratik ukatzen duela, edo beste modu batean esanda, polizi jokaeraren kontrol judizialean nolabaiteko arduragabekeria dagoela. Ikuspuntu eskubide-bermatzaile batetik, prozedura penalaren largespena emanda, polizi agintaritzek salaketa eragin zuen polizi portaeraren azterketa sakona burutu beharko lukete, absoluzio-epaiko kasuetan bezala.

Horri dagokionez, garrantzitsua da aipatutako 170/1994 Dekretuaren 26.2. artikuluan xedatutakoa. Izan ere, horren arabera:

“Diziplinazko hutsegiteen preskripzio epeak gertakizun berberengatik aurrez izapidetutako prozedura penala amaitzen denetik aurrera hasiko dira kontatzen, beti ere azken prozedura hori epe horiek igaro baino lehen hasi izan dadinean. Irizpide horri jarraituko zaio, nahiz eta epaileen behin betiko erabakiaren aurretik diziplinazko prozedurarik ireki ez izan, edo irekitakoa gelditu egon, erabaki horren zain.”

Badirudi argi dagoela arau horrek zigor arloan polizi jokaeraren barneko balorazioaren bidez egindako epaiketa ikuspegi deontologikotik osatu nahi duela, deontologia eta zigorra ez baitatoz bat askotan.

Amaitzeko, gogoratu behar da diziplina-espeditzea gelditzea –eta ondorioz, preskripzioa etetea– bakarrik dela bidezkoa, epaitegien irizpenaren mende jarritakoa polizi funtzionarioen jokaera bera denean, eta ez argiketan bildutako egintzak epaitzen direnean. Zentzu zabalean, esan daiteke “gaiari” buruzko jarduera judizialak badaudela, baina egia esan, auzi penalean ez da polizien esku-hartzea aztertzen, delitua edo hutsegitea leporatu dioten pertsonaren portaera baizik. Aldi berean, pertsona hori izan ohi da polizia salatu edo bere portaeraz kexatu dena. Egia da inputatuak ikusitako jokabidearen balorazioak –erresistentzia aktiboa egon den ala ez, etab.– polizi jokaeraren kalifikazioa eragin dezakeela. Horri dagokionez, hura absolbitzeak agenteen esku-hartzearen bidegabekeria edo gehiegikeriaren zantzua ekar dezake. Hala ere, akusatuari zigorra ezartzeak inoiz ere ez du adierazten polizi portaera zuzena izan denik. Horrela, legez kontrako bi jardueraren aldiberekotasuna gertatuko litzateke, jarduerok elkarren artean konpentsatzen ez direla.

Hala eta guztiz ere, hainbat kasutan erreklamazio-egilearen aurkako auzi penala bideratzeak salatutako polizi jokaerari buruzko barneko ikerketa eragotzi izan du.

3. Polizi jokaeraren irregulartasunei buruzko beste kontrol-tresna batzuk

Lehen aurreratu dugunez, erakunde honetan polizi zerbitzuaren funtzionamenduaren gainean jasotzen diren kexek jatorri eta arrazoi ezberdinak dituzte. Hala ere, kexa batzuk “salaketa-gurutzaketa” edo, zehatzago esanez, “kontrasalaketa” izenaz dei daitekeen fenomenoaren testuinguruan sortzen dira. Hori esatean, hurrengo egoerez ari gara: polizien edozein esku-hartze –balizko trafikoko arau-hauste baten salaketa, partikularren arteko eztabaida, pertsona susmagarri baten identifikazioa edo atxiloketa, etab.– hasi ondoren, eragindako pertsonak azalpenak eskatzeak edo agenteen jokaera gaitzesteak agente horien erantzun neurrigabea eragiten du, gure ustez, eta ondorioz, beraiek ere salaketa jartzen dute errespeturik ezagatik, erresistentziagatik edo desobedientziagatik. Gainera, ez da hain arraroa salaketa horiek eztabaidan sartutako pertsonaren atxiloketa eragitea, eta oro har epaileek egintza balizko hutsegitetzat jotzen dute hasieratik, zirkunstantzia astungarria ekarrita. Horrek esan nahi du benetan ez zegoela pertsona atxilotzeko arrazoirik edo, egotekotan, oso ahula zela.

Erakunde honek lehen aipatutako *San Frantzisko aldean (Bilbo) poliziak atzerritarrekin izandako zenbait jokaera* izeneko txostena gauzatzeko (horren laburpena Arartekoak Eusko Legebiltzarrari 1998an egindako Txostenean ikus daiteke) egin zuen ikerketan egoera horiek behin eta berriz agertzeak berariazko gomendioa egitera behartu gintuen. Une hartan gomendioa Ertzaintzari eta Bilboko Udaltzaingoiari beren beregi zuzendu zitzairen, nahiz eta uste dugun edukia orokorra dela polizia guztietarako.

Txosten hartan, 8. gomendioan (*Giza eskubideen aurkako polizia jokabide oro galarazi behar da, eta horretarako, aurre hartzeko mekanismoak sartu behar dira gehiegikeria posibleen aurrean*), (e) atalean alegia, hurrengo azaltzen zen: polizia jarduera bat dela eta, eragindako pertsonak egindako informazio eskaera, edota are, jarduera hori zalantzan jartzea edo kritikatzeta, ez da besterik gabe hartu behar agintearen agenteenganako errespetu gabezia edo desobedientzia gisa. Eta hiritarren jokabidea penalki nabarmendu baldin badaiteke, estu-estuki aintzat hartu behar da AKLren 495. artikuluaurren aurreikuspena, zeinaren arabera ez baitaiteke faltengatik atxilotu –arau-

hauste penal arinak– auzipetuak helbide ezagunik ez duenean eta behar hainbateko bermerik ematen ez duenean izan ezik, agertze posiblea ziurtatzeari begira.

Aitortu egiten genuen zailtasunak sortu ohi direla arau horren ezarpen praktikoan, bereziki agenteek berek erabili beharreko balorazio-irizpideak erabakitzerakoan. Egiatzki ia ezinezkoa gertatzen da delitua eta falta bereizteko jarraibide zehatz eta objektiboak ezartzea, baina aurrerantzean egin daiteke prebentzio mekanismoak eta egindako atxiloketen ondoko kontrolen egituraketa egiteko bidean. Alde horretatik gomendio hauek egiten genituen:

- “1. Poliziek ohikotzat jo behar dute euren jarduerari buruzko azalpenak ematea, eragindako hiritarrak halaxe eskatzerakoan.
2. Ondoko kalifikazio judizialean faltatzen jotzen diren jokabideengatik atxiloketak galarazteko, joerak hauxe izan behar du: ez dadila izan gatazkan parte hartzen ari den agentea bera erabakia hartuko duena, eta saiatu behar da erabakia bertan dauden beste lankide batzuen esku uzten, edo, bestela, atxilotzeko erabakia zenbait agenteren artean har dadila.
3. Nolanahi ere, jokabideren larritasunaz inolako zalantzarik izanez gero, askatasunaren alde jokatu behar da. Beraz, poliziek pertsonaren identifikazioa egiteko eta ondoko lokalizatorako beharrezkoak diren datuak hartuko dituzte, eta ez dute beste ezer egingo.
4. Komeni da San Frantzisko aldean, gogor egiteagatik, ez obeditzeagatik, agenteak erasotzeagatik edo antzeko arau-hausteengatik, egiten diren atxiloketen kontrol zenbakigarria izatea, eta ikusiko da kopuruak bereziki agente batzuegan edo patruila batzuetan pilatzen diren.
5. Halaber, erabilgarriztat jotzen da honi buruzko ebazpen judizialak aztertzea. Esate baterako, zenbat atestatu pasatzen diren hasieratik faltengatik epaiketak izatera, kondenen proportzioa eta beste.”

Gomendio horren azken bi ataletan (8.a, e) bildutako proposamenen antzekoak “*Polizia jardueren kontrolbideak indartzea*”ri (7.a) buruzko gomendioan sartzen ziren. Horretan, gaiari lotutako bi alderdiei buruzko kontrol kuantitatiboa gauzatzearen komenigarritasuna aipatzen zen. Honakoak dira bi alderdiak: agenteei balizko jokaera okerregatik irekitako barneko espedienteak, eta agintearen agenteen aurkako atentatu, erresistentzia, desobedientzia edo errespeturik ezari buruzko delituak –edo hutsegiteak– azaltzen dituzten polizi argiketak.

Azken urteotan, Arartekoak poliziei askotan eskatu die gai horiei buruzko informazioa. Oro har, azpimarragarria da datuen erregistrorik ez egotea eta batez ere, datuei buruzko inolako analisirik egin ez izana. Horri dagokionez, komeni da argitzea analisi hori burutzea ez dagokiola erakunde honi, ez behintzat hasieran. Gure ustez, datu-bilketa barneko kontrol-tresna izango litzateke, polizi jarduera batzuk neurtzeko baliagarria gerta daitekeena.

Esate baterako, Donostiako Udaltzaingoari lotutako gai batean, delitu mota horiei buruzko argiketetan sartuta zeuden funtzionarioen zerrenda eman ziguten. Horrela ikusten da, esate baterako, zenbait agentek urtebetean lau bider baino gehiagotan salatu edota atxilotu dutela norbait arrazoi horregatik, eta kasu batean, zazpi bider. Horrelako

delituengatiko salaketak behin eta berriz jartzeak zera adieraz dezake, agian: halako agente batek ez dakiela egoera batzuk kontrolatzen atxilotzeko duen ahalmena erabili gabe. Jakina, zantzu hori beste batzuekin kontrastatu beharko dute polizi arduradunek, baina –erakunde honen ustez– ez da inolaz ere alde batera edo aztertzeke utzi behar.

4. Ondorioak

Ikuspuntu deontologikotik nabaria da polizi jardueren gaineko etengabeko ikuskapena burutu beharra, balizko jokaera okerrak saihesteko eta azken batean, poliziek herritar guztiei ematen dieten zerbitzua hobetzea ahalbidetzeko modu gisa.

Kontrol-tresnek forma eta ezaugarri ezberdinak izan ditzakete. Ararteko erakundearen gomendio orokor honetan bi jarduketa ildo iradokitzen dira, honela laburbil daitezkeenak:

a) Euskal Herriko polizia ezberdinek barneko ikerketa bat hasi behar dute ofizioz, polizien jokaera bidegabeta izan dela pentsarazten duen arrazoirik dagoen guztietan. Horri dagokionez, herritarrek egindako kexak edo salaketak, arduradunek edozein bidetatik dakizkitela ere, lehen adierazgarri edo seinaleztat hartu behar dira, beti ikertu behar dira, eta ez dira erabat baztertu behar. Egintzak argitzera bideratutako administrazio-jarduerak hasiko dira, nahiz eta, egintzak prozedura penal batean aztertzen badira, izapideok bertan behera utziko diren.

b) Euskal Herriko poliziak polizi zerbitzuaren kalitatea zaindu eta neurtzeko tresnatzat erabiliko ditu honako datuok: polizia jarduera baten ondorioz sortutako liskarreatatik egiten diren atxiloketen kopurua; horrelako lege-hauste penalengatik egindako argiketetan, agenteak sarri agertzen diren ala ez salatzaile gisa; polizien jarduerengatik zenbat kexa jaso diren, etab.